

بررسی فقهی و حقوقی قتل ترحم آمیز

یاسر بهشتی زاده^۱، مریم سلیمانی^۲ و یزدان گلستانی^۳

۱ کارشناسی ارشد حقوق بین الملل، دانشگاه آزاد تهران مرکز

۲ کارشناسی ارشد فقه مقارن و حقوق خصوصی اسلامی، دانشگاه مذاهب اسلامی تهران.

۳ کارشناسی ارشد حقوق بین الملل، دانشگاه آزاد تهران مرکز

چکیده

در جایی که اتانازی یا قتل از روی ترحم با رضایت و درخواست مجنی علیه صورت گیرد، برخی به انتفای این مجازات نظر داده اند با این استدلال که قصاص حق مجنی علیه است یا در این مورد در امکان قصاص، شبهه هست. به نظر می‌رسد چنین ادنی بر مجازات تأثیری ندارد و ادله معتقدان به انتفای قصاص در مورد یادشده، قابل نقد است. قتل از روی ترحم دارای فرض‌های گوناگونی است که احکام تکلیفی و وضعی متفاوتی بر آنها مترتب می‌شود. حکم تکلیفی در تمامی این فرض‌ها با توجه به اطلاق ادله حرمت انتحار و قتل نفس حرمت است و تنها در زمانی که مقتول قبل از قتل دارای حیات مستقر نباشد مانند بیمار مبتلا به مرگ مغزی و قتل به سبب انجام ندادن کاری واقع شود، حکم حرمت قابل تردید و تأمل است. حکم وضعی ضمان به دیه و قصاص برای قاتل نیز در برخی از فروع، مورد اختلاف فقیهان است. بنا بر دیدگاه انتفای قصاص، جایگزینی دیه نیز موافقان و مخالفانی دارد و در نهایت، با انتفای قصاص و دیه، تعزیر مرتکب نیز جای بحث است. علی‌هذا، رضایت در مرگ ترحمی و یا فعل ایجابی تأثیری در آثار و جواز آن ندارد و فقه اسلامی این امر را با هر عنوانی که همراه باشد حرام دانسته است.

واژگان کلیدی: اتانازی، مرگ ترحمی، فقه اسلامی، رضایت،